

Przestrzeń spotkania VI – rumuńska „Arca” w „Tekstualiach”

Z przyjemnością oddajemy do rąk Czytelników drugi tegoroczny numer „Tekstualiów”, na łamach którego gościmy rumuńskie czasopismo „Arca” z Aradu. W ten sposób nasz kwartalnik po raz kolejny stał się „przestrzenią spotkania”, czyli miejscem, w którym stają się możliwe nie tylko prezentacja periodyku sprofilowanego odmiennie niż „Tekstualia” i przynależącego do innej kultury, lecz także nawiązanie autentycznej i żywej dialogowej relacji z innością. Ten dialog nie ma być jedynie spotkaniem pozornym, polegającym na doborze materiałów z zaprzyjaźnionego czasopisma według naszych gustów i upodobań. Dążyliśmy do tego, by stał się świadectwem faktycznego otwarcia, zarówno w znaczeniu dosłownym, rozumianym jako udostępnienie łamów dla innego periodyku, jak i w sensie przenośnym, ujętym jako dążenie do intelektualnego oraz artystycznego doświadczenia różnicy.

Ta gotowość jest dostrzegalna także po stronie rumuńskiej. Przejawia się, po pierwsze, wolą prezentacji w najbliższej przyszłości dorobku „Tekstualiów” w rumuńskiej „Arce”. Po drugie, dochodzi bodaj najpełniej do głosu w szkicu krytycznym Radu Ciobanu publikowanym w tym wydaniu czasopisma. Autor omawia w nim dwie polskie książki poświęcone Rumunii: *Rumun goni za happy endem*¹ pióra Bogumiła Lufta oraz *Bukareszt. Kurz i krew*² Małgorzaty Rejmer, swoje rozważania zaś, w których nie brakuje rozróżnienia na to, co jest otwarciem na inność, a co – stereotypem, kończy znaczącym pytaniem: „Czy rzeczywiście jesteśmy tacy, jakimi oni nas widzą?”.

Istotą projektu „Review within Review” („Czasopismo w czasopiśmie”), w ramach którego publikujemy teksty z rumuńskiego periodyku „Arca”, jest wymiana przekładów między czasopismami wydawanymi przede wszystkim w krajach Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej bez pośrednictwa „wielkich języków europejskich”. Został on zainicjowany trzynastą lat temu przez dr hab. Stanisławę Chrobakową-Repar i dr. Primoža Reparę, wówczas redagujących wspólnie słoweński periodyk „Apokalipsa”, a dziś redaktorów dwóch różnych czasopism: słowackiego „Romboidu” i wspomnianej już „Apokalipsy”. W 2009 roku „Tekstualia” dołączyły do grona partnerów tego przedsięwzięcia pochodzących między innymi ze Słowenii, Słowacji, Czech, Węgier, Rumunii, Włoch,

¹ B. Luft, *Rumun goni za happy endem*, Wołowiec 2014, wydanie rumuńskie: *Româniî în goana după happy-end*, tłum. A.M. Luft, Iași 2015.

² M. Rejmer, *Bukareszt. Kurz i krew*, Wołowiec 2013, wydanie rumuńskie: M. Rejmer, *București. Prof și sânge*, tłum. L. Săvescu, Iași 2014.

Czarnogóry, Macedonii, Chorwacji, Litwy, Austrii, Serbii i Wielkiej Brytanii. Od tego czasu opublikowaliśmy w kwartalniku obszerne wybory tekstów ze słowackiego czasopisma „Romboid” („Tekstualia” 2009, nr 4/19), serbskiego „AKT-u” („Tekstualia” 2011, nr 1/24), czeskiego kwartalnika „Protimluv” („Tekstualia” 2011, nr 4/27), słoweńskiej „Apokalipsy” („Tekstualia” 2012, nr 3/30), węgierskiego „Jelenkora” („Tekstualia” 2013, nr 3/34), a wybrane teksty literackie i naukowe z „Tekstualiów” ukazywały się między innymi w tłumaczeniach na języki serbski, czeski, słoweński, angielski i włoski.

Projektowi przyświeca idea budowania międzynarodowej rangi literackich i naukowych czasopism niszowych, które stanowią wielopokoleniową, a nierzadko także multikulturową przestrzeń spotkania uznanych pisarzy i badaczy oraz młodych autorów, którzy we współpracy z tymi periodykami stawiają pierwsze kroki na drodze aktywnego i świadomego uczestnictwa w kulturze. Przedsięwzięcie ma również na celu zwiększenie zasięgu czytelnictwa czasopism literackich, które zyskują szansę na dotarcie do szerszego grona odbiorców, powiększonego o czytelników zagranicznego czasopisma, które udostępnia swoje łamy dla przekładów. U podłoża projektu leżą dążenie do wypracowania jak najwyższych standardów międzynarodowej wymiany w dziedzinie literatury oraz idea wzajemnego wspierania się jej autorów, redaktorów i wydawców. Tak sprofilowane działania mają być „mostem” na drodze do odkrywania swoistości oraz rozumienia innych literatur i kultur. Ponadto przedsięwzięcie powinno umożliwić odbiorcom łatwy, pozbawiony bariery językowej dostęp do najnowszej literatury publikowanej poza granicami kraju, na której wydania książkowe w przekładach na języki obce czytelnicy czekają na ogół długie lata.

W pracy nad numerem staraliśmy się jak najlepiej wypełnić następujące zadania czasopisma partnerskiego, do których należą:

- odwzorowanie struktury działów drugiego periodyku, udostępnienie dla niego swoich łamów i kanałów dystrybucji nawet wówczas, gdy wymieniające się tekstami czasopisma mają zupełnie inny profil;

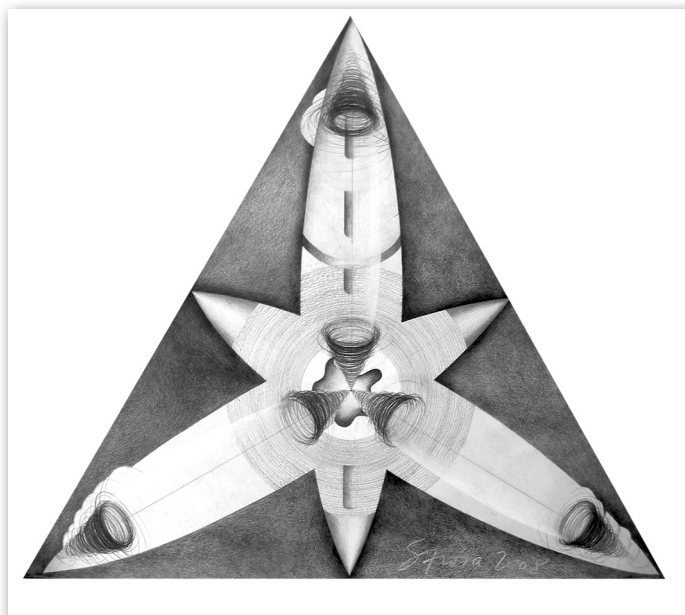
- zapewnienie partnerowi możliwie najlepszej jakości przekładów na język, w którym ukazuje się partnerskie czasopismo;

- przygotowanie dla partnera wyboru tekstów do przekładu (pierwszej selekcji dokonuje redaktor czasopisma jako osoba najlepiej znająca profil danego periodyku i współtworząca je przynajmniej od kilku lat);

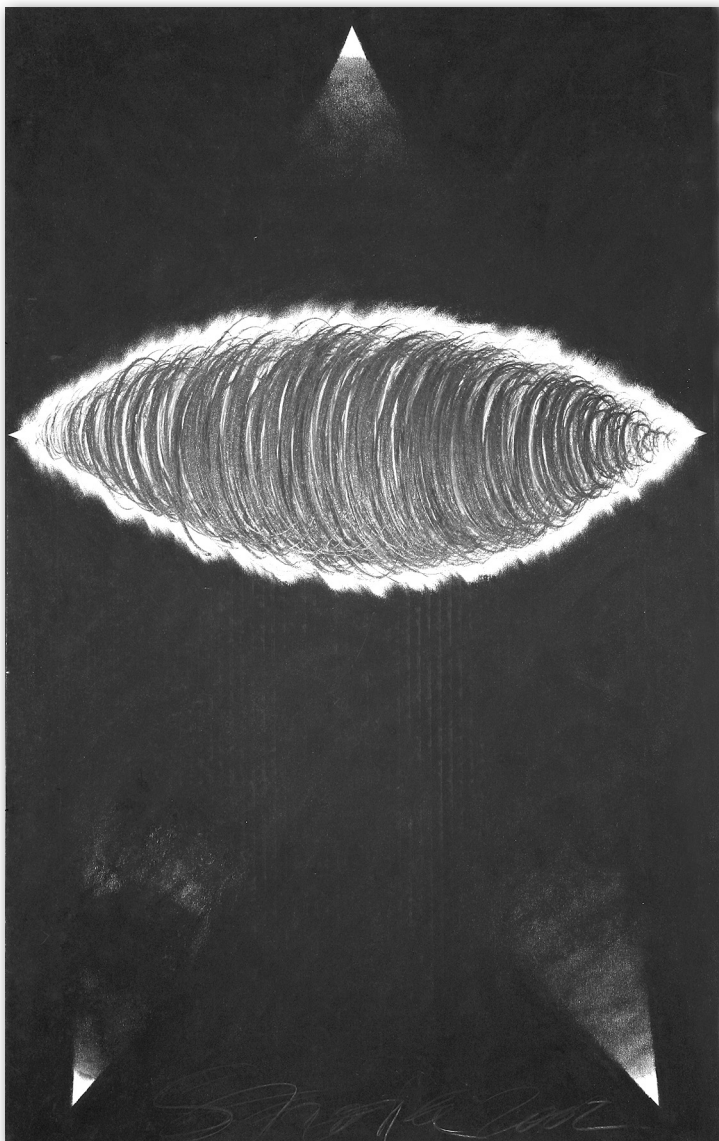
- zorganizowanie promocji numeru, podjęcie starań, by dotrzeć z informacją o wydaniu do odpowiedniej grupy docelowej czytelników.

Numer rumuński jest szóstym dużym (jeśli nie liczyć wielu innych przekładów publikowanych sukcesywnie w działach „Tłumaczenia” i „Artykuły” oraz drukowanych w dwóch numerach specjalnych, będących rezultatem programu MNISW INDEX Plus 2012–2014) przedsięwzięciem przekładowym „Tekstualiów” realizowanym w ramach międzynarodowego projektu wymiany przekładów „Review within Review” („Czasopismo w Czasopiśmie”). Zbudowanie zespołu tłumaczy oraz koordynację ich pracy powierzyliśmy tym razem dr. hab. Kazimierzowi Jurczakowi, kierownikowi Zakładu Rumunistyki w Instytucie

Filologii Romańskiej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W ich gronie – obok Kazimierza Jurczaka – znaleźli się: Bogumił Luft, wytrawny znawca kultury rumuńskiej, pisarz, publicysta, były ambasador RP w Rumunii i Mołdawii, dr Justyna Teodorowicz, mgr Marta Tórz z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz mgr Olga Bartosiewicz z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Chcielibyśmy podziękować im za trud włożony w spolszczenie poezji, prozy, esejów i recenzji publikowanych pierwotnie na łamach czasopisma „Arca”, a Państwa zaprosić do uważnej lektury tych tłumaczeń.

Iosif Stroia – *INTERSECTION* – Mixed Media – 77x67 cm – 2008

Iosif Stroia – *FROM DIVINE TO ETERNAL IV* – Mixed Media – 70x100 cm – 2000